

Вікторія Ковальчук, 4 курс, соціальна педагогіка
Ситняківська С. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
соціальної педагогіки та педагогічної майстерності

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ЗНЗ

На даному етапі розвитку суспільства, який характеризується прагненням до подолання кризи на різних сферах життя, становлення елементів громадського суспільства, розвиток національної самосвідомості, ускладнення умов життя, особливу значимість здобуває процес освоєння соціального досвіду, що забезпечує ефективну соціалізацію людини.

Тому одна з головних функцій школи є створення оптимальних умов для формування системи людських цінностей, норм та інших складових соціального досвіду, які в майбутньому дозволять особистості ефективно адаптуватися в суспільстві, взаємодіяти з навколишнім середовищем, стануть основою її протистояння негативним зовнішнім факторам, активної участі в соціальному житті і в процесі її перетворення [1, с. 8].

У своїх наукових роботах питанням соціального досвіду молодшого школяра приділяли увагу Л. Божович, О. Єлькіна, А. Петровський.

Соціальний досвід особистості – це його реальне соціальне життя, система його життєвих цінностей, той образ світу, який складається в результаті засвоєння соціального досвіду людства під впливом і в умовах “вільного соціуму” [3, с. 29].

Один з вікових періодів, що представляє найбільший інтерес у вивченні та процесу освоєння соціального досвіду являється молодший шкільний вік. Саме в початковій школі відбувається перехід від накопичення елементарних досвіду до формування єдиної системи уявлень, умінь, навичок, знань, досвіду спілкування.

Цілеспрямований вплив на формування соціального досвіду учнів відбувається у школі, бо саме в шкільному середовищі вплив на учнів здійснюється з конкретним завданням, а саме із завданням навчити, виховувати та підготувати дитину до майбутнього самостійного життя, також у школі формується особистість кожної дитини, її життєвої позиції, погляди і тому потрібно створювати необхідні умови для того, щоб процес формування індивіда відбувався правильно і тільки на позитивному рівні [2, с. 77-78].

Варто зауважити, засвоєння особистістю соціального досвіду може відбуватися по-різному, це залежить від характеру інформаційної системи, що регулює соціальну діяльність, яку особистість опановує.

Позитивне засвоєння соціального досвіду передбачає здатність індивіда жити в соціумі (враховувати інтереси та потреби інших груп, дотримуватися норм та правил, які прийняті в суспільстві, співпрацювати з партнерами).

Соціальний досвід учнів молодших класів, на думку О. В. Проценко, формує знання, уміння та навички та здібності, потрібні для подальшої освіти в постійно змінних соціальних умовах, стати головним механізмом у соціалізації та адаптації, підготувати дитину до засвоєння та виконання основних соціальних ролей у суспільстві [1, с. 5].

Формування соціального досвіду відбувається у школі на всіх уроках. І в цьому відношенні немає головних і неголовних предметів. Виховує не тільки зміст, методи і організація навчання, вчитель, його особистість, знання, переконання, та й та атмосфера, яка є на уроці, стиль відносин вчителя до дітей та дітей між собою [2, с. 57].

Позитивний вплив колективу на особистість здійснюється тоді, коли кожна дитина займає в колективі адекватне своїм можливостям місце, стає незамінною особистістю. Наслідком цього є розвиток почуття власної гідності у особистості, яку змушує дитину без зовнішнього спонукання діяти згідно з установленими в суспільстві моральними нормами і принципами [3, с.25].

Отже, формування соціального досвіду молодших школярів – це організована сукупність різних форм навчально-виховної діяльності, яка

вимагає постійного самовдосконалення особистості, розвиток комунікативного потенціалу дитини як соціально мобільної, компетентної особистості, найвищої цінності нації, і, свою чергу, базується на засадах безперервності та послідовності психолого-педагогічного супроводження молодших школярів.

Використана література

1. Гордієнко С. Деякі методичні поради щодо активізації пізнавальної діяльності учнів під час навчання / С. Гордієнко // Початкова освіта. – 2004. – №37. – С. 8 –11.
2. Задесенець М. Д. Вікові особливості розвитку дітей і формування їх особливості / М. П. Задесенець. – К. : Головне видавництво об'єднання “Вища школа”, 1978. – 195 с.
3. Маркова А. К. Формирование мотивов учения в школьном возрасте / А. К. Макарова. – М. : Просвещение, 1983. – 94 с.